

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 10Csp/68/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817207221
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Kopina
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2019:8817207221.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudcom JUDr. Martinom Kopinom v právnej veci žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004 proti žalovaným: X/ T. P., F.. X.X.XXXX I. X/ D. P., F.. XX.X.XXXX, Z. H. T. H. Š. XXX/X, U. F. Q., o zaplatenie 7.875,53 eur s prísl., t a k t o

rozhodol:

I. Žalovaní v 1/ a 2/ rade sú p o v i n n í, spoločne a nerozdielne, zaplatiť žalobcovi sumu 7.748,13 € spolu s 8%-tným ročným úrokom z omeškania zo sumy 7.374,23 € od 8.9.2016 do zaplatenia, a to do 60 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a .

III. Žalobca m á voči žalovaným nárok na náhradu trov konania. O výške tohto nároku rozhodne súd prvej inštancie po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 7.8.2017 domáhal, aby súd zaviazal žalovaných v 1/ a 2/ rade zaplatiť mu spoločne a nerozdielne sumu 7.875,53 eur s 6,59 % úrokom z úveru zo sumy 7.374,23 eur od 8.9.2016 do zaplatenia a 8 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 7.875,53 eur od 8.9.2016 do zaplatenia a trovy konania.

2. Žalobu odôvodnil tým, že na základe Zmluvy o stavebnom sporení č. 2890193 2 01 bola so žalovanými uzavretá zmluva o úvere č. XXXXXXX X XX zo dňa 11.12.2012, v súlade s ktorou poskytol žalobca žalovaným medziúver vo výške 8.500 eur. Čerpanie finančných prostriedkov medziúveru sa uskutočnilo dňa 14.12.2012 v sume 6.800 eur, dňa 4.4.2013 v sume 1.598 eur a dňa 14.12.2012 na poplatok za spracovanie medziúveru vo výške 102 eur. Žalovaní sa zaviazali do pridelenia cieľovej sumy splácať splátky vo výške 62,94 eur mesačne. Žalovaní sa zaviazali do pridelenia cieľovej sumy splácať 6,59 % p.a. úroky medziúveru mesačnou splátkou vo výške 46,68 eur splatnou do 15. dňa v mesiaci, ktorá bola v zmysle čl. V. bod 5.3 zmluvy o úvere započítaná na dohodnuté 6,59 % p.a. úroky medziúveru. Suma poskytnutého medziúveru bola základom pre výpočet úrokov medziúveru. V súlade s čl. V bod 5.3 zmluvy o úvere, žalovaný sa zaviazal platiť poplatok za poistenie typu A pravidelnými mesačnými platbami vo výške 3,40 eur a prehlásil svojím podpisom prijatie do poistenia ako poistená osoba. Žalovaní sa zároveň zaviazali do pridelenia cieľovej sumy vkladat' na účet stavebného sporenia pravidelné mesačné vklady vo výške 12,86 eur v súlade s čl. V bod 5.3 zmluvy o úvere. Po pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení sa žalovaní zaviazali splácať stavebný úver, vrátane úrokov vo výške 4,70 % ročne pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 59,54 eur a poplatok za poistenie typu A vo výške 3,40 eur. Žalovaní porušili dohodnuté zmluvné podmienky a medziúver prestali riadne a včas splácať. Listom zo dňa 7.7.2016 žalobca vyzval žalovaných na doplatenie omeškaných splátok, pričom žalovaných zároveň upozornil, že v prípade ak omeškané splátky nebudú zaplatené, žalobca

bude požadovať splatenie celého zostatku úveru s prísl. pred dohodnutou dobou splatnosti. Nakoľko omeškané splátky neboli doplatené, žalobca dňa 7.9.2016 vyhlásil mimoriadnu splatnosť zostatku úveru s prísl.. Ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru žalobca v zmysle čl. X bod 10.18 úverovej zmluvy zúčtoval nasporenú sumu vo výške 1.125,77 eur so sumou poskytnutého medziúveru vo výške 8.500 eur, čo predstavuje po započítaní sumu 7.374,23 eur (istina). Dlžná sumy ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru predstavuje sumu 7.875,53 eur, pričom pozostáva z istiny vo výške 7.374,23 eur, z nezaplatených úrokov z úveru vo výške 373,90 eur, z nezaplatených poplatkov za poistné vo výške 37,40 eur a nezaplatených poplatkov vo výške 90 eur. Požadovaním predčasného splatenia úveru úverová zmluva nezaniká, ale žalobca má v zmysle čl. X bod 10.19 úverovej zmluvy nárok na dohodnutý úrok z istiny vo výške 6,59 % ročne a zároveň celý zostatok dlhu ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úročí úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne.

3. Žalovaní na pojednávaní dňa 25.9.2019 nárok žalobcu v celom rozsahu uznali.

4. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi a to návrhom na začatie konania, Zmluvou o úvere č. 2890193 2 01, Všeobecnými podmienkami žalobcu pre stavebné sporenie pre fyzické osoby, upozornením na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti z 7.7.2016, spolu s doručenkou, oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru z 7.9.2016, spolu s doručenkou, výpisom z účtu stavebného sporenia, výpisom z účtu zo zosplatneného medziúveru a výpisom z obchodného registra a zistil tento skutkový stav veci:

5. Medzi žalobcom ako veriteľom, žalovaným v 1/ rade ako dlžníkom, žalovaným v 2/ rade ako spoludlžníkom, došlo dňa 11.12.2012 k uzatvoreniu Zmluvy o úvere č. XXXXXXXX X XX (ďalej len „Zmluva“), na základe ktorej sa žalobca zaviazal poskytnúť žalovaným medziúver pod č. XXXXXXXX X XX vo výške 8.500 eur, ktorý sa po dodržaní všetkých zmluvných podmienok ako aj Všeobecných podmienok zúčtuje bez osobitnej dohody s nasporenou sumou na účte stavebného sporenia, čím sa medziúver zmení na stavebný úver pod č. XXXXXXXX X XX vo výške cca 5.499,89 eur.

6. Podľa bodu 5.1 Zmluvy, výška úrokovej sadzby medziúveru je 6,59 % ročne.

7. V zmysle bodu 5.2. Zmluvy, dlžník sa zaväzuje splatiť úver pravidelnými mesačnými splátkami jednou sumou vo výške 62,94 eur. Do pridelenia cieľovej sumy predstavujú sumu vo výške 62,94 eur vklady na účet sporenia vo výške 12,86 eur a úroky z medziúveru vo výške 46,68 eur a poplatok za poistenie typu A vo výške 3,40 eur, pričom sa uspokojia v poradí: úroky z medziúveru, poplatok za poistenie a vklady.

8. V zmysle 9.2. Zmluvy - ak je dlžník v omeškaní so splátkou úveru, resp. splátkou úrokov z medziúveru má veriteľ právo účtovať si zo zameškaných splátok úroky z omeškania maximálne vo výške ustanovenej podľa predpisov občianskeho práva, čiže aktuálne vo výške základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu zvýšenej o 5 percentuálnych bodov.

9. Oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 7.9.2016 žalobca oznámil žalovanému v 1/ rade že ku dňu 7.9.2016 nastáva mimoriadna splatnosť celého úveru na základe Zmluvy o úvere, resp. VPSS. Na základe toho ho požiadal o vrátenie celej dlžnej sumy vrátanej príslušenstva, ktorá k 7.9.2016 predstavovala 7.875,53 eur.

10. Rovnaké oznámenie tak ako to je uvedené vyššie bolo doručené žalovanému v 2/ rade.

11. Z výpisu z účtu medziúveru vyplýva, že dlžná suma zmluvy ku dňu 7.9.2016 predstavuje sumu 7.875,53 eur.

12. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

13. Podľa § 52 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ,

použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

14. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

15. Podľa § 53 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

16. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné

17. V zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Týmto vykonávacím predpisom je nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorý vo svojom §3 stanovuje, že výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

18. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že žalobca a žalovaní v 1/ a 2/ rade uzatvorili zmluvu o úvere. Žalobca na základe zmluvy o mimoriadnom medziúvere poskytol dňa 11.12.2012 finančné prostriedky vo výške 8.500 eur. Žalovaní ako dlžníci sa zaviazali poskytnutý úver splácať pravidelnými mesačnými splátkami. Nakoľko si neplnili riadne a včas platobné povinnosti v zmysle zmluvy o úvere, žalobca listom zo dňa 7.9.2016 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru a vyzval žalovaných na úhradu sumy 7.875,53 eur.

19. Predmetný právny vzťah súd posudzoval ako spotrebiteľskú zmluvu v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, nakoľko ide o zmluvu, ktorú uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaní ako spotrebiteľia, pričom obsah zmluvy so všeobecnými podmienkami bol daný žalobcom bez možnosti žalovaných privodiť akúkoľvek zmenu. Aj napriek tomu, že ide o úverovú zmluvu, ktorá sa riadi režimom Obchodného zákonníka, v danom prípade sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože ju uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaní ako spotrebiteľia, pričom obsah zmluvy bol daný žalobcom bez možnosti žalovaných privodiť akúkoľvek zmenu, preto je potrebné predmetný právny vzťah posúdiť podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, úprava ktorých je v Občianskom zákonníku pre spotrebiteľa výhodnejšia.

20. Po vykonanom dokazovaní považoval súd nárok žalobcu za dôvodný a preukázaný v sume 7.748,13 eur. Táto čiastka pozostáva z istiny úveru vo výške 7.374,23 eur a z 8 % úroku z omeškania, nasledujúcim po dni vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru v čiastke 373,90 eur ako následok nesplnenia peňažného záväzku riadne a včas, čím sa dostali do omeškania.

21. Súd zo žalovanej sumy nepriznal žalobcovi uplatnený nárok na poistné vo výške 37,40 eur a to z titulu že toto poistenie bolo dohodnuté len formálne, bez reálneho krytia poistného rizika poistným plnením. Išlo len o osobitné navýšenie úroku. Je to zrejmé z tej skutočnosti, že žalobca žiadnym spôsobom nedotazoval žalovaných prečo prestali platiť, či by ich platobná neschopnosť nemala byť krytá práve týmto poistením, ktoré sám žalovaným ponúkol a ktoré s nimi v rámci formulárovej zmluvy aj na svoj vlastný návrh dohodol. Takému konaniu zo strany žalobcu súd neposkytol právnu ochranu a preto žalobu v tejto časti zamietol.

22. Súd takisto zamietol žalobu v časti nezaplatených poplatkov vo výške 90 eur, ktoré si žalobca nárokoval, nakoľko nie je zrejmé za čo vlastne žalobca poplatky pýtal a nie je zrejmé, aké plnenie alebo služby za tieto poplatky žalovaným poskytol. Poplatok môže žiadať banková inštitúcia len za konkrétnu službu, ktorú poskytne svojim klientom. Z výpisu z účtu medziúveru vyplýva, že boli viackrát

účtované rôzne poplatky - za predžalobnú výzvu, prvú, druhú upomienku, každý poplatok v sume 15 eur, ale žalobca v žalobe netvrdil, že poplatky žiada práve z uvedených titulov. Súd tak konštatuje, že si nesplnil ani povinnosť tvrdenia. Nesplnil si však ani dôkaznú povinnosť, pretože ani nepreukazoval, že nejaké upomienky žalovaným zasielal. S výnimkou jedinej upomienky predchádzajúcej zosplatneniu úveru. Účtovaná suma 15 eur za túto upomienku nie je ekvivalentná nákladov žalobcu na jej zaslanie, preto ani ju súd nepriznal.

23. Kauza úverového právneho vzťahu spočíva v poskytnutí peňažných prostriedkov a do vrátenia peňažných prostriedkov má dlžník (prijímateľ úveru) platiť úroky. Účastníci úveru pritom nemusia dohodnúť čas, na ktorý sa úver poskytuje (úverové obdobie); v takom prípade vzniká právo na úroky až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov (porov. Štenglová/Plíva/Tomsa a kol., Obchodní zákonník, komentár 9. vydání C.H.BECK str. 1153).

24. Úverové obdobie teda čas, na ktorý sa peňažné prostriedky poskytujú, medzi podstatné náležitosti úveru nepatrí. Pokiaľ však si účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby (do splatnosti úveru) nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie po splatnosti úveru úroky z omeškania. Ide o odlišný inštitút oproti odplatným úrokom a ten má sankčnú povahu. Jeho typickým znakom v občianskoprávných veciach je jeho administratívny strop (limit).

25. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/1998, dohodnuté úroky, t.j. zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, resp. jeho splátok. Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania.

26. Takýto záver Najvyššieho súdu SR je logický a je potrebné s ním súhlasiť, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi konania.

27. V danej právnej veci žalobca pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 7.9.2016, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany navrhovateľa došlo k určení lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru a súd preto dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 7.9.2016, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Obdobný názor je vyslovený aj v rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.10.2014 sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 zo dňa 25.10.2013, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/83/2013 zo dňa 7.5.2014. Otázka platenia úrokov dojednaných ako cena a odplata za úverovú službu v spotrebiteľskom vzťahu v období po splatnosti úverovej istiny, je zásadnou právnou otázkou. Treba tiež skonštatovať, že aplikačná prax sa v tejto otázke rozchádza. Zástancovia názorovej línie podporujúci platenie zmluvných úrokov popri úrokoch z omeškania prevažne vychádzajú z dispozitívnej normy, ktorá neobmedzuje dobu na poskytnutie finančných prostriedkov a kým úroky z omeškania sú sankciou, tak úroky sú odmenou za užívanie si peňazí, a preto ich treba platiť až do ich vrátenia (pozri napr. rozsudok NS ČR z 27.06.2007 sp. zn. 33Odo 657/2005).

28. Nie je sporné, že predmetná úverová zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovanými je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, v ktorej žalobca vystupuje v postavení dodávateľa v rámci predmetu svojej obchodnej podnikateľskej činnosti a žalované sú spotrebiteľkami, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedeného je zrejmé, že na predmetnú zmluvu je nutné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Nemali by byť pochybnosti, že úver je odplatným právnym úkonom, za ktorý možno dohodnúť úroky a že možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie).

29. Zákon umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Niet pritom zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť bližšie neurčenú dobu úroky popri úrokoch z omeškania a takým ustanovením nie je ani ustanovenie §506 Obchodného zákonníka. Občiansky zákonník pre porovnanie v ustanoveniach o pôžičke rovnako takéto pravidlo neuvádza (§§657,658). Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie, či už zákonné

(úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom), alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta). Do úvahy prichádzajú prípadne aj iné nároky z porušenia práva vyvolaného dlžníkom (náhrada škody, vydanie bezdôvodného obohatenia). Dôležité je však, že ich povahou ide nie o plnenia tvoriace cenu/odplatu za úver, ale o nároky z porušenia práva. Kým kogentného pravidla o platení úrokov aj po skončení úverového obdobia v normatívnej podobe niet, dohoda o úrokoch po splatnosti popri ďalších úrokoch za omeškanie a ďalších sankciách sa dotýka ponuky zákona (dispozície). Ako pritom v spotrebiteľských veciach evidentne táto dohodnutá konštrukcia indikuje nárast dlhu, zákonite sa natíska otázka povinnosti vykonania súdnej kontroly prijateľnosti takejto dohody (úrokov popri úrokoch z omeškania a ďalších sankciách).

30. Nikto asi nepochybuje o tom, že taký odklon od dispozície právnej normy, ktorý sleduje úroky popri úrokoch z omeškania, či iných sankciách, je v neprospech žalovaných. Ak by takejto dohody nebolo, zákon by umožňoval žalobcovi uplatniť po splatnosti úroky z omeškania pri pomerne novom pravidle o administratívnom strope na celkové sankcie zakotvené v § 3a nar. vlády 87/1995 Z.z. „Ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru. Za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov. Ak sankcie podľa odseku 1 dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády.“ Sotva by sa dalo veriť, že by nielen žalobca, ale akákoľvek sporiteľňa v čase kontraktácie zakladala odplatu za poskytnutie úveru za iné obdobie, ako dohodnuté úverové obdobie alebo že by s úverom spájala výhodu pre prípad omeškania. Naopak, od každého veriteľa konajúceho s odbornou starostlivosťou sa očakáva, že cenu za úverovú službu zjednáva na úverové obdobie na dobu trvania úverovej služby do splatnosti pohľadávky. Preto práve úroky za úver do splatnosti úveru vyjadrujú cenu úveru a sú teda pojmovo jednoznačne odlišiteľné od sankcií za omeškanie s plnením dlhu spotrebiteľa. Pre prípad omeškania nie inštitút ceny úveru, ale rôzne sankčné mechanizmy za neplnenie povinnosti riešia krízu spojenú s omeškaním.

31. V danom kontexte považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že sa stotožňuje s tou časťou odôvodnenia rozhodnutia NS ČR vo veci 33 Odo 657/2005, v ktorej sa argumentuje, že úroky predstavujú odmenu (cenu) za „užívaní istiny“ a úroky z omeškania sankciu. Nie však s názorom, že cena je neuzavretá, kým sa úver celý nesplatí a že popri úrokoch z omeškania sú prípustné aj úroky. Cena musí byť jasne stanovená, uzavretá a ustálená výhradne v spojení s ukončením úverovej služby, a teda uplynutím úverového obdobia, či už pôvodne dohodnutého alebo predčasne skončeného. Neuzavretá a otvorená môže byť len sankcia, ktorej výšku reguluje všeobecne záväzný predpis tak, aby nenadobudla neprimerané rozmery. Ak by sme totiž pripustili, že cena sa môže meniť v čase a v závislosti od subjektívneho faktora správania spotrebiteľa, mala by táto skutočnosť zásadný dopad aj na ustálenie podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere a podmienok, za ktorých bude spotrebiteľ kontrahovať.

32. Žalobca sa dovoľáva nárokov na odplátne úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľa budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá, je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privodená omeškaním spotrebiteľov a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa. Zmena záväzku logicky prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa a za podmienok § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je však potrebné rovnako uviesť, že k predčasnému zosplatneniu záväzku spotrebiteľov došlo konaním veriteľa, a teda, bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou (obsahu) záväzku určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku svojím jednostranným adresovaným právnym úkonom. Okrem skutočnosti, že pri plnení záväzku je potrebné za každých okolností vychádzať zo stabilizovaných podstatných náležitostí zmluvy, ktoré sprevádzajú celú existenciu a trvanie záväzku, a to až do času zmeny (obsahu) záväzku, ktorá predstavuje prekonanie dojednaných podmienok postupného splácania záväzku, považuje odvolací súd za potrebné na doplnenie odôvodnenia súdu prvej inštancie viac objasniť aj inštitút predčasného zosplatnenia úveru a jeho právny režim.

33. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej úverovej istiny. Teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva

v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku.

34. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto kruciálnom rozdieli spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov od spotrebiteľa za obdobie po zosplatení. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatennej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmami vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa poprel účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

35. Úroky za poskytnutie úveru sa na rozdiel od odplaty za akúkoľvek inú odplacnú službu či kúpu tovaru odlišujú tým, že plynutím času narastajú (cena za poskytnutú službu narastá). Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

36. Dohodnuté úroky predstavujú cenu služby. Ak by zákonodarca mal úmysel uregulovať cenu služby aj za obdobie po skončení služby, mohol to explicitne upraviť tak, ako to napr. zakotvil pri iných spoločenských vzťahoch v § 723 ods. 1 OZ - „je nájomca povinný platiť nájomné až do vrátenia vecí“. Ustanovenie § 506 Obchodného zákonníka o odstúpení od zmluvy pre nesplácanie úveru a o vrátení dlžnej sumy s úrokmi nestanovuje presne, či sa majú platiť úroky do odstúpenia alebo úroky aj po odstúpení. Zostala teda len rovina zmluvnej úpravy, a tá je z uvedených dôvodov vystavená súdnej kontrole neprijateľnosti (§ 53 ods. 1 OZ). Ako už odvolací súd vyššie uvádza, niet kogentnej úpravy o úrokoch na bližšie neurčenú dobu popri úrokoch z omeškania. Zákon vo svojich dispozitívnych normách nereguluje úroky za úver po splatnosti, a preto dohoda o takýchto úrokoch je odklonom od dispozitívnej úpravy a je nielen v neprospech spotrebiteľa, ale vyvoláva hrubú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany. Navyše sa takáto dohoda dostáva do rozporu aj s ustanovením § 3a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z..

37. Súd preto nepriznal žalobcovi nárok na dohodnutý úrok po zosplatení, čiže po 8.9.2016 ako si nárokoval v žalobe, pretože zosplatením prestal poskytovať finančnú službu žalovaným a nastúpil sankčný mechanizmus, teda nárok na úroky z omeškania, ktoré si žalobca uplatnil a súd mu ich aj priznal, ale len z čistej istiny neuhradnenej do zosplatenia.

38. Vzhľadom na vyššie uvedené súd priznal žalobcovi sumu eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 7.374,23 eur od 8.9.2016 až do zaplatenia a žalobu žalobcu čo do zvyšku zamietol.

Vzhľadom na to, že ide o vyššiu sumu nároku, i napriek tomu, že žalovaný v 3/ rade deklaroval, že pracuje v zahraničí, im súd priznal dobu plnenia 60 dní, na rozdiel od bežnej 3- dňovej doby plnenia.

39. Podľa § 251 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

40. V zmysle § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

41. Podľa § 262 ods. 1 a 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v zhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

42. Z uplatnenej sumy 7.875,53 eur s prísl. bolo žalobcovi priznaných 7.748,13 eur s prísl., teda žalobca mal v konaní prevažný úspech a žalovaný úspech minimálny. O samotnej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Vranov nad Topľou, písomne, v príslušnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.